

Läs- och skrivdiagnostik

Våra metoder för skola och förskola

Hogrefe Psykologiförlaget

Hogrefe grundades i Tyskland år 1949. Bolaget ägs och leds av familjen Hogrefe med fokus på långsiktighet och stor omsorg om kunden. Idag finns dotterbolag över hela Europa och målsättningen är att utveckla och erbjuda metoder av hög kvalitet till testanvändare inom olika områden.

Hogrefe Psykologiförlaget bildades år 2008, men i vårt sortiment finns ett stort antal metoder som har utarbetats och utvecklats under en rad år. Från denna solida grund bygger vi nu vidare genom att revidera våra produkter och utöka vårt sortiment med nya metoder. Vår strävan är att varje produkt ska förena vetenskaplighet med användarvänlighet.

En del av vår verksamhet är koncentrerad kring läs- och skrivdiagnostiskt material för lärare och specialpedagoger. Genom en livaktig och givande kommunikation med våra kunder får vi inspiration till arbetet med att utveckla och förbättra våra metoder inom området.

Vi tar ansvar för hela processen vid utvecklingen av diagnostiska prov och kan därför erbjuda dig produkter av hög kvalitet. Våra material är konstruerade av pedagoger med lång erfarenhet och flera av Sveriges ledande författare och konstruktörer inom området väljer oss som förläggare.

Vårt läs- och skrivdiagnostiska material

Hogrefe Psykologiförlagets skolmaterial fokuserar på den skriftspråkliga utvecklingen. I vårt sortiment finner du olika typer av läs- och skrivdiagnoser användbara på både grupp- och individnivå. Resultaten kan sedan ligga till grund för utvecklingssamtal, fördjupade dyslexiutredningar och upprättande av enskilda åtgärdsprogram.

I denna broschyr presenterar vi våra metoder för skola och förskola. Du kan bland annat läsa mer om screening på klassnivå, individuella diagnoser och upprättande av åtgärdsprogram för elever med behov av särskilt stöd.

Ett användbart termlexikon finns i slutet av broschyren. Det omfattar en central del av den terminologi som pedagoger ofta kommer i kontakt med i facklitteratur om läs- och skrivsvårigheter och barn med särskilda behov. Dessa begrepp är också viktiga att ha med när du läser och använder de handledningar som finns till samtliga våra diagnoser.

Genom tidig diagnos och tidig insats kan du med stöd av våra material hjälpa barn med särskilda behov att komma vidare i sin inläring. På så sätt undviks risken att elever hamnar på efterkälken på grund av läs- och skrivsvårigheter.

Vår förhoppning är att du kommer att ha nytta och glädje av broschyren och att den ska ge dig inspiration till arbetet med att kartlägga eleverna.

Du är varmt välkommen att kontakta oss om du vill diskutera hur du, med hjälp av våra diagnosmaterial, kan utforma en strukturerad och metodisk utvärdering av din klass eller av enskilda elever.

Maila oss på info@hogrefe.se

Screening

Screening syftar på användandet av objektiva prov på gruppnivå. Dessa prov ger pedagogen en översiktlig och allmän bild av klassens och enskilda elevers färdigheter. Screening kan även ses som ett pedagogiskt verktyg för att utvärdera om den undervisning som bedrivs har önskvärd effekt. Resultaten från en screening kan på så vis ligga till grund för den fortsatta planeringen av undervisningen i klassen. Det är därför viktigt att man låter samtliga elever genomföra screeningen.

Screening ska inte ses som en metod för att sortera elever. Rätt tillämpade är proven pedagogens redskap för ökad insikt om elevers färdigheter. Proven ger en möjlighet att fånga upp de elever som av olika anledningar har svårigheter med sin läs- och skrivutveckling.

För att en tillförlitlig screening ska kunna ske är det av yttersta vikt att proven är standardiserade, att reliabiliteten och validiteten (se termlexikonet) anges och att normer för jämförelse finns att tillgå. För att kunna jämföra provresultat med normer måste prövningen ske under samma månad som standardiseringen ägde rum. Allt detta är en förutsättning för att pedagogen ska kunna utvärdera och tolka klassens och enskilda elevers resultat.

Individuella diagnoser

När screening har genomförts i en klass bör elever med låga resultat uppmärksammas och följas upp. Individuella diagnoser är här av avgörande betydelse för att pedagogen ska kunna få fördjupad information om enskilda elevers färdigheter samt deras styrkor och svagheter. Många gånger kan det vara mycket givande att en enskild elev uppmärksammas. En mer nyanserad bild av hans eller hennes färdigheter kan växa fram och komplettera den som pedagogen upplever i klassrumssituationen.

Eftersom de individuella diagnoserna har andra syften än screeningen saknas ibland normer för jämförelse av resultaten. De individuella diagnoserna syftar inte heller enbart till att konstatera om eleven löser en uppgift eller inte. Pedagogen ges här en unik möjlighet att även undersöka hur eleven arbetar med enskilda uppgifter och att pröva hur olika former av stöd kan hjälpa eleven att överbrygga sina svårigheter. Pedagogens analys av prestationerna ligger sedan till grund för att utforma undervisningen efter enskilda behov, både inom den ordinarie skolverksamheten och eventuellt med hjälp av utökade resurser.

Många gånger kan det vara givande för klasslärare att samarbeta med andra pedagoger vid individuella diagnoser, till exempel speciallärare, specialpedagog eller talpedagog. Olika perspektiv på problemen kan på så vis belysas och skapa en helhetsbild av elevens färdigheter.

Att de individuella diagnoserna ibland saknar normer för jämförelse innebär inte att resultaten är otillförlitliga. Uppgifterna är alltid mycket väl förankrade i teorier kring läs- och skrivutveckling och föregås alltid av ett gediget utprövningsarbete som redovisas i tillhörande handledning.

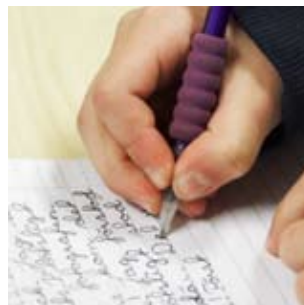
För individuella diagnoser gäller att kartläggningen bör utmynna i ett individuellt åtgärdsprogram. Läs mer om åtgärdsprogram på nästa sida.

Individuella åtgärdsprogram

Enligt Lpo 94 (Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet) är skolan skyldig att upprätta individuella åtgärdsprogram när en elev är i behov av särskilt stöd i sitt skolarbete. För att arbetet ska vara meningsfullt för den enskilde eleven är det viktigt att både elev, föräldrar och lärare är delaktiga i arbetet med utformningen av åtgärdsprogrammet.

Vi har material som kan fungera som inspirationskälla och bilda underlag för en diskussion om hur åtgärdsprogram kan utformas på den egna skolan. Med utgångspunkt i Lpo 94 kan du få hjälp med en strukturerad arbetsmodell för kartläggning, planering, genomförande och utvärdering av åtgärdsprogram.

Material för förskolan

Hogrefe Psykologiförlaget har tillsammans med erfarna pedagoger utvecklat förskolematerial som exempelvis ger vägledning kring frågor som:

- Hur kan vi lyfta fram barnets roll, delaktighet och ansvar för sin inlärning och utveckling?
- Hur kan vi på bästa sätt stimulera barns kommunikativa och språkliga förmåga?
- Hur väl uppfyller vår verksamhet målen för förskolan?

Vi erbjuder även metoder för individuella diagnoser och utvecklingspedagogiska hjälpmedel inom funktionsområdena motorik och perception*.

* Se vår produktkatalog eller besök vår hemsida www.hogrefe.se för närmare information om vårt material.

Copyright

Det är författarna och förlagen som har copyright på publicerade test. Kopiera inte – det är både olagligt, oetiskt och oprofessionellt.

Förvaring av testmaterial

Läs- och skrivdiagnostiskt material, liksom allt annat testmaterial, ska förvaras i ett låst utrymme. Tillgången till materialet ska begränsas till de personer som behöver det för professionellt bruk. Det är viktigt att uppgifter i prov inte sprids på ett sådant sätt att provets användbarhet minskar.

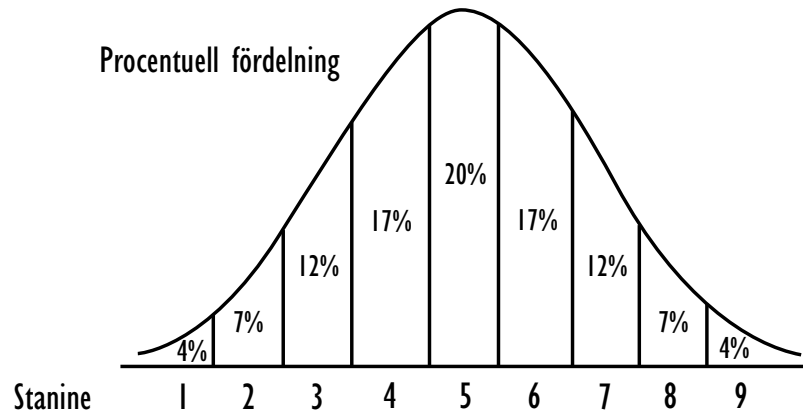

Termlexikon

Administrering	Det sätt som provet ska genomföras på.
Anvisningar	Information som ska följas noggrant av den som leder prövningen.
Diagnos	Innebär i det här sammanhanget att man med hjälp av ett prov på ett strukturerat och metodiskt sätt både fördjupar sin kunskap om och ökar sin förståelse för enskilda elevers färdigheter.
Frekvensfördelning	Hur resultatet fördelar sig på olika värden på en skala. Exempelvis kan man ur en frekvensfördelning avläsa hur många individer i en grupp som fick en viss poäng.
Instruktioner	Instruktioner i ett standardiserat prov är de direktiv testledaren ger den som ska genomföra ett prov. Instruktionerna ska återges <i>ordagrant</i> som det står i manualer och handböcker.
Item	Ofta använd benämning på en enskild uppgift som ingår i ett prov.

Itemanalys	Statistisk analys av ett provs ingående uppgifter, till exempel deras formulering, innehåll, svårighetsgrad, särskiljande förmåga samt deras bidrag till provets reliabilitet och validitet.
Mätinstrument	Ett standardiserat prov eller test.
Normering	De åtgärder som möjliggör för den som använder ett prov att jämföra det enskilda resultatet med resultaten i en referensgrupp, det vill säga en normgrupp. I normeringen ingår definition och urval av normgrupper, beräkning av medelvärde och standardavvikelse i råpoängfördelningarna, överföring av råpoäng till standardskalor och upprättande av normtabeller.
Pilotstudie	En mindre studie eller så kallad förutprovning som med hjälp av statistiska analyser (psykometri) bildar underlag för justeringar av provets uppläggning innan en normering genomförs.
Psykometri	Statistiska analysmetoder för att granska och fastställa kvaliteten i test.
Reliabilitet	Ett provs tillförlitlighet. God tillförlitlighet innebär att uppgifterna i provet mäter olika aspekter av samma färdigheter (precision), och att provet ger samma resultat vid upprepade mätningar (stabilitet).

Råpoäng	Det poängvärde som direkt svarar mot antal "rätt" lösta uppgifter på ett prov.
Screening	Ett prov som genomförs på gruppnivå och som ger en mer allmän och översiktlig bild av gruppens och enskilda personers resultat. Syftet med en screening är att identifiera de individer som bör följas upp med individuella diagnoser.
Standardavvikelse	Mått på spridningen i en fördelning. Ju lägre grad av spridning, desto mer homogena provresultat.
Standardisera	Alla de åtgärder som syftar till att få ett test och en testningsprocedur som gör de enskilda individernas resultat så jämförbara som möjligt. I standardiseringen ingår itemanalys, utformning av regler för administrering och tolkning, undersökning av reliabilitet och validitet samt normering. Att administrera ett standardiserat test innebär att den som administrerar testet exakt följer de administreringsanvisningar som finns.
Stanine	Skala som bygger på en uppdelning av normalfördelningskurvan i nio skalsteg, där det femte skalsteget utgör medelvärdet på skalan. I figuren nedan presenteras hur normalfördelningen procentuellt fördelar sig över de nio skalstegen.

Transformera

Omvandla eller överföra en råpoäng till en standardpoäng, till exempel till staninepoäng.

Validitet

Ett provs giltighet. Ett prov med god validitet mäter de färdigheter som det avser att mäta.

Besök vår hemsida

www.hogrefe.se

för närmare information
om vårt material

Hogrefe Psykologiförlaget AB
Box 47054, 100 74 Stockholm
Tel: 08-120 256 00
Fax: 08-120 256 15
E-post: info@hogrefe.se
www.hogrefe.se

